

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.9. Nos pariter Dominus instruit nostram præuenire mortem ad exemplum Ruth & formicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

patribus te possit de peccato reprehendere. Heu miserum te : & quid habes quod respondeas ? Arguet te malitia tua (inquit Deus) & auersio facie tua inreprobabit te. Illa ipsa te peccata condemnabunt. Considera quid egerit , agatque Deus tecum : & crimina quae feceris , faciatque Deo. Ex his conuincetur & arguetur sicut illi tunc iustitiae.

XII. O quam fructuosa foret illa consideratio , & quam uile uitae tuae seruitium , si primo oculis uis vitam Christi proposueris : pendens quid ille pro te fecerit , & uideas quod uoluit nullum in eo respectu tui defectum inuenias : sed superabundantiam : & confestim ante oculos eius tuam exposueris , in qua sit nihil quod merito non sit arguendum , ut diximus. Ex illa peccatores iudicij condemnabit eorumque sic continet iniquitates , ut illi ipsi dicturi sint. *Iustitia es Domine & rectum iudicium tuum.* Ad hoc illo ueniet die ut fenerator de suis omnibus confundat iniquitatibus : sic Sanctissimo Enoch in ipsis mundi incunabulis uaticinante ; ut confirmat S. S. Iudas Thaddaeus. *Eccc uenit Dominus in sanctis mellibus suis facere iudicium contra omnes.* & arguet omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum , quibus impii egerunt. Quomodo illos illalque cognoscat ? Dicit Ioann. hoc in sua declarauit Apocalyp. Dicens quod in uisione quadam huius quandam uidet figuram qualiter iudicium hoc sit peragendum. *Uidi muros magnos & pusillos stantes in conspectu throni.* & libri aperti sunt , & alius liber apertus est , qui est uita. Quis liber est iste uitae : cuius est ista uita : Illa est quam paulo ante Euangelista declarauerat.

Est liber uita agni. Duo libri aperti sunt , liber uita agni , ut interrogentur peccatores. *Quis ex uobis arguet me de peccato ?* Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

Quis ex uobis arguet me de peccato ? Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

Quis ex uobis arguet me de peccato ? Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

Quis ex uobis arguet me de peccato ? Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

Quis ex uobis arguet me de peccato ? Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

Quis ex uobis arguet me de peccato ? Hic uitam meam considera , inspicere si quem in me defectum inuenieris : & liber uitae uestrae ut eo ipso uos redarguat uestraeque confundat iniquitates in eum commissas : in beneficiorum gratitudinem offensas obtulistis ; & in redemptionis beneficij compensationem mille Deum ingrati flagitij irritastis. Sic patebit quam sint arguenda & confundenda & puniende impudicia , fraudes , rapinae , &c. Et implebitur illud psalterij : *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* De quo diebus egimus praeteritis.

§. 9. Nos pariter Dominus instruit nostram praeuire mortem ad exemplum Ruth & formicae.

Insuper ut nos Dominus praemoneret quatenus uitae nostrae tempore exanimem insitiamus , ex diuino uoluit consilio suam prius excussioni supponere , antequam pro nobis Deo Patri holocaustum immolaretur. Nouerat celestis ille Doctor , quod tempore passionis : tuae omnia immutarentur , quodque inimici sui totum conarentur negotium uocum clamoribus impetrare , nullo concesso loco rationi : pluresque testes essent producturi & testimonia , quibus colorarent iniquitatem , quam in ipso occidendo perpetrabant. Nunc quando tempus est ut cum tranquillitate omnia consistantur , illa confirmemus. Perpendit D. Augustinus , & D. Isidor. *Ser. 81. de statum Ioseph astutiam.* Aduertebant execrandam fuisse prodicionem , quod fratrem suum uendidissent : quodque omnes tantam execrarentur in pietatem : conati sunt , persuadere se tantum non commisisse eum , nec fratrem sanguine fratrum pollutos , sed a seia pessima Ioseph esse deuotum : *Dicemus , seia pessima deuotum eum.* Ut stultitia autem hoc adstruerent credibile , tunicam illius dadi imbraxdi sanguine contingerant , eamque paternis oculis haec spectaculum obtulerunt , quam ut piissimus conspexit senex , sic esse credidit.

Hoc idem conati sunt Iudaei persuadere , & credibile proponere , quod illi ipsi Christum nequaquam interfecissent , sed seia pessima Romani in penj , quod Deus Danieli praeposuit in figura illius quarte bestiae terribilis atque horribilis : cui dentes erant ferrei , quibus omnia comminuebat. Ut autem hoc imponerent eum Iudaeo Praefecto tradiderunt Romani Imperi Praefecto , ab eo postulantibus : ut eum morti adiuuaret : & cum hoc in se quod adherentes illi , quod mortis reus esset , ex decreto legis suae , & Pilatus illis responderet , hie ego hoc ita sit : *Accipite eum uos secundum legem uestram iudicate.* Responderunt tamen illi , ablit hoc : *Etenim nobis non licet interficere quorquam.* Verumtamen ait Icanes : *Dixerunt illi : non quod sic esse : sed ut sermo Iesu impleretur quem dixit , significans quia meritis esset mortuus.* Dixerat Christus , quod quamuis tradendus esset Principibus Iudaeorum in holocaustum a Gentilibus esset occidendus. *Tradent eum gentibus ad illudendum , flagellandum , & crucifigendum.* Quia hoc semper imponere studuerunt.

10

Ser. 81. de

statum Ioseph

astutiam.

Aduertebant

execrandam

fuisse prodicionem

quod fratrem suum

uendidissent

quodque omnes

tantum execrarentur

in pietatem

conati sunt

persuadere se

tantum non

commisisse eum

nec fratrem

sanguine fratrum

pollutos

sed a seia pessima

Ioseph esse deuotum

Dicemus seia

pessima deuotum eum

Ut stultitia

autem hoc

adstruerent

credibile

tunicam illius

dadi imbraxdi

sanguine

contingerant

eamque paternis

oculis haec

specaculum

obtulerunt

quam ut piissimus

conspexit senex

sic esse credidit

Hoc idem

conati sunt

Iudaei

persuadere

& credibile

proponere

quod illi ipsi

Christum

nequaquam

interfecissent

sed seia

pessima

Romani

in penj

quod Deus

Danieli

praeposuit

in figura

illius quarte

bestiae

terribilis

atque

horribilis

cui dentes

erant ferrei

quibus omnia

comminuebat

Ut autem hoc

imponerent eum

Iudaeo Praefecto

tradiderunt

Romani Imperi

Praefecto

ab eo

postulantibus

ut eum

morti adiuuaret

& cum

hoc in se

quod adherentes

illi

quod mortis reus

esset

ex decreto

legis suae

& Pilatus

illis

responderet

hie ego

hoc ita sit

Accipite eum

uos

secundum

legem uestram

iudicate

Responderunt

tamen illi

ablit hoc

Etenim nobis

non licet

interficere

quorquam

Verumtamen

ait Icanes

Dixerunt

illi non

quod sic

esse sed

ut sermo

Iesu

impleretur

quem dixit

significans

quia

meritis

esset

mortuus

Dixerat

Christus

quod

quamuis

tradendus

esset

Principibus

Iudaeorum

in holocaustum

a

Gentilibus

esset

occidendus

Tradent

eum

gentibus

ad illudendum

flagellandum

& crucifigendum

Quia hoc

semper

imponere

studuerunt

erunt quod ipsi Christum non occidissent: vide-
bant enim crimen hoc proditoris sic enorme,
ut licet tam peruersi essent, hoc sibi tamen im-
putari noluerunt: ut autem hæc ita se habere
cum illi crederent, tunicam vitæ illius sanctissi-
ma contingere & maculare laborarunt: illi pecca-
ta operaque peccatorum aspingendo, criminan-
tes quod seductor esset & mundi peruersus, at-
que pertinax auctoritati Caesaris aduersarius.

Luc. 23. 1. Hunc inuenimus subvertentem gentem nostram, &
prohibentem tributa dari Caesari. Imo etiam dum
vident à tanto scelere Pilatum Præsidentem abhor-
rere, quale fuit eum morte condemnare, quem
sciebat innocuum & innocentem, exclamauerunt
Ioa. 9. 12. Vnanimus: Si hunc dimittis non es amicus Caesa-
ris: Omnis enim qui se Regem facit, contradicit
Caesari.

III. Precognerat Christi talia & alia ab ipsis hæc
hora proferenda testimonia: Quæ circa antequam
horam hanc ingreditur, sic cuncta disponit, ut
ex industria & quiete scriptum exoneret palam-
que fiat omnibus, quod peccator non sit, nullius
citius reus nec habeant, nec possint, aduersarij,
vel minimum in ipso peccatum arguere. Quia
in ea de causa passionis suæ tempore semper
taciturnus obmutuit: In primo tribunali cui vi-
ctus sistitur iam in orto captus summoq, obla-
tus Pontifici Capthæ plenoque concilio Princi-
pum ac Sacerdotum, quando processum illi
intentantes varios falsosque testis produxerunt
multa in eum proferentes, semper tacuit, quo-
eum summo Pontifex illum sic interrogat:

Mat. 26. 6. Nihil respondes ad ea: quæ isti aduersum te scri-
Marc. 14. 36. ficantur? Quid ipse? Iesus autem tacebat, &
nihil respondit. Ilico mane altero ad secundum
trahitur tribunal & Pilati sistitur prætorio. Hic
iterum graua Christo obijciunt: quidam enim
eum insulamur ut blasphemum, & qui se
Deum, cum non esset, extolleret: Alij eum
populi accusant seductorem: Alij Caesaris
inimicum arguunt, eiusque iuri derogantem:
Alij eum affectati regni damnant ut tyrannum.
De his à Pilato interrogatur: ait ille tacebat. A
Pilato ad Herodem trausmiserunt ut eius subdi-
tus, cum esset Galilæus, & hoc tertium est
tribunal: & quamvis narante Dino Luc. hi-
storiam mille proponerentur illi quaestiones &
starent Principes Sacerdotum & Scribae constanter
accusantes eum: At ipse nihil illi respondit. Inde
ad Pilati reducit prætorium & hoc quartum
est tribunal: quem denuo coram illis examinatur
at Christus silentij constans, nihil respondit.
Multi concurrunt falsi testes multa Christo ob-

Luc. 23. 9. iicientes flagitia: sed nec idcirco pro se loqui-
tur. Ait illi Pilatus. Vide in quantum te accusant, *Marc. 14. 4.*
tam strictum tamen Saluator seruauit silentium,
ut de hoc non modice miraretur Pilatus. Ita ut
miraretur Præses vehementer. Ne mixtis ó Pi-
lato: etenim ex ratione modo subiectæ, & in
omnibus nequidem verbum protulit tribunali-
bus: iam enim quod respondendum erat, tel-
pondit, & quod dicendum, dixit: nec non
tempelliuè magna sollicitudine seipsum exone-
rauit, quæ ad eum pertinebant, præparata,
nec non per illos ipsos suam testatam proba-
uit innocentiam: nihil habet modo quod di-
cat, vel quod ex proposito transmutet, facie
ad faciem suam studuit ratam facere puritatem,
& velut rem in iudicio confirmatam & ut iam
iudicatam, non necesse est illam denuo venti-
lari.

Optimum consilium, & quod tibi, & mihi, &
& omnibus qui viuimus, est expeditissimum,
tuam hic ratam certamque facere innocentiam Præses
atque ijs omnibus exonerare te ad te spectanti præsentibus,
antequam mortis hora appropinquet dis-
ponere, tuaque omnia prudenter & tempelli-
uè præordinare: tunc etenim omnia suscipere de-
que conuertentur, & quisque quod sibi placet
sit, effutiet, & tibi proponet id quod sibi alijs-
que, non vero quod tibi, conducit, nec erit tem-
pus verificandis rebus tuis opportunum, mul-
tum enim ad hoc requiritur temporis: quan-
doquidem tunc nec attendere poteris, nec exci-
tatam adeo habere iudicium, prout rebus tanti
momenti conuenit esse necessarium. Tunc mul-
liet ingemiscit, filij lacrymantur, amici com-
mouentur, caput turtatur, memoria deficit, occurrenter
obscurant intellectus, sensus obtorpescent, tua impe-
quibus nec tuam poteris clare videre conscien-
tiam, non tua cognoscere peccata, non tuis
intendere exortationibus, non tuis satisfacere
obligationibus, nil aliud erit agendum quam
cum mortis luctandum dolens. Ille tibi pro-
ponit ut hoc modo, alter ut alio disponas, &
quisque quod sibi proficiat, non tibi repræsen-
tat importunus. Hinc ut videmus ineptias,
quas viti committunt nostro euanium iudi-
cio, prudentissimi, quando vsque in horam
mortis suorum procastinant negotiorum dispo-
sitionem. Testamento condit hic, ut pro aiti-
ma sua Missæ celebrentur stantque orationum
suffragia pio coniugis vel filij sui discretionem,
quasi verò magis illi suo quam tuo intendent
beneficio, quasi verò illorum esset in eo tibi sub-
uenire diligenter, in quo tibi ipsi tu negligens
non

31
IV
V
Ob multa
tia impe-
dimenta

non subuenisti. Alter precipit confusè vt fiant exonerationes cœnsilio Theologi, quasi verò sciret ille plura in factò ratum tuarum, quam ipse tu: alius, vt cito fiat talis & talis pro se exoneratio, quam tu ipse tot annorum curriculum non perfecisti, qui lucrum inde reportabas: & alteri elatus impingitur, quo milleis annis clausus in purgatorio detinearis, quinimo in inferno in sempiternum. Opportunè vitæ tuæ rationem instimas, tribunal ascende, & teipsum coram Deo, coram proximo, & coram teipso itatue redarguendum: à singulis inquirens: *Qui ex vobis arguet me de peccato? Hoc nobis consilium Christus per Euangelistam Lucam suggestit verbis non minus obsecris, quam mysteriosis. Cum*

VI.
Vitæ tuæ
tempelli-
uè subeas
examem.

Luc. 12. 50
vadis enim aduersario tuo ad Principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te ad Iudicem, & Iudex tradat te exactori, & exactor mitat te in carcerem, Deo tibi non cures inde, donec etiam nonsuminum minusum reddat.

L. 7. 19 c.
11. Luc. ad
finem.
Mat. 5.

D. Ambr.
76. 4.

Notat D. Ambr. quod quamvis verba hæc eadem sine eum illis quæ dixit apud D. Mat. in sermone habito in monte. *Esse consueti aduersario tuo cito dicitur in via ne, &c.* Porro illa dixit in diuersis occasionibus: & illa magis extendit per D. Luc. quam extendit in Mattheo, quia per hunc tantummodo loquitur in casu reconciliationis viri eum inimico suo: verum apud D. Luc. ad omnes extendit peccatores, quos iustitit vt sollicitè ea quæ sunt animæ suæ componant, nec in vitæ horam d.fferant agere presentiam. *Ibi de concilianda pace dissidensium fratrum dicendum putauit, hic de pot. quæ & omnis enmendatione delicti.* Et liquet consistat: quia verba per D. Luc. prolata ipso Euang. testante eadem dixit in occasione, quæ datâ opera homines reprehendit, ee quo magna sedulitate laborent suis tempore peragere corporalia, nihil tamen minus sedulo curant: quam ea quæ ad animam petiunt, agere tempelluè. Non differt Agricola in vet seminare, nec metere in hyemem, nec mercator in finem negotiâ differt mundanarum, nec litigans mediæ noctis expectat tenebras, vt iudicem accedat de causâ suæ reuitate eum plenus informaturus. Dolendum est, quod illi qui tam sedulo suo tempore temporalia procurant, animæ spiritualia in illam reiciant horam, quando ad illa peragenda, prout expedit, minus sunt idonei: Non sic, ait Dominus, non sic: sed attende, si quando cum aduersario tuo proficisceris ad tribunal coram Iudice, tempelluè labora,

dum cum illo graderis in via, illi consentire, atque satisfacere, nec non de eius liberare te querimons: si namque proteles, vt fiat hoc coram Iudice, vt certam tibi tuam persuade perditionem, & time damnationem. *Cum vadis cum aduersario tuo ad Principem in via da operam liberari ab illo ait D. Luc. Esse consueti aduersario tuo cito dum es in via scribit D. Mat.*

Quid ais Domine mîd vt conueniam cum aduersario meo, illique conscientiam, quod à me postulat dum sum cum eo in via: huius vitæ? Quis meus est aduersarius? Numquid diabolus? *Aduersarius vester diabolus: ait D. Petrus. Ipe est quia ea de causâ ait D. Ioan. Vocatur Satan, id est aduersarius.* An ergo mîd consentiendum est ijs omnibus, quæ postulat à me demon aduersarius? Quis meus est aduersarius & inimicus nisi mundus & caro? An agenda sunt mîd & concedenda, quæ requirunt? iam turbidit Apostolus inde mîd hi mortem obuenturam. D. Hieronymus multas Sanctorum & Doctorum profert opiniones diuersa sententiam, sed sequantur D. Athanas. & D. Augustinum. Tuus aduersarius (ait D. Athanas.) tuus est propria conscientia & synderehis rationis, quam Deus in te flauit, vt tibi semper contradicat, & in eo quod malè agis de te conquirit. *Dicitur conscientia aduersarius: nam occulte in corde nos redarguit.* Remorsus illo, quo cticiaris quonescumque malè aliquid moliris, quotiescumque mentis proponis, ades inhonestæ frequentate mulxerula, pauperem opprimere, iustitiam oppugnare, proximo detrahere, qui occulte in corde tuo te redarguit, de quo D. Paul. *Gogitationibus accusantibus aut etiam de-* *ferentibus.* Aduersarius tuus (sic D. Augustin.) lex est Dei, quam tibi prescripsit vt voluptati tuæ, tuoque contradicat appetitui. *Aduersarius est hoc voluntati.* Delicias quæris sensuales, & se tibi lex opponit diuina. *Non machaberis:* vincitiam sedaris cholera nimis inflammatis, & tibi lex diuina contradicit. *Ne irascaris fratri tuo sine causa:* Occide te tentas proximum, eiusque sanguin. insidiaris: repugnat tibi lex aduersaria: clamat: scriptum est. *Ne occides.* Parentes tuos tum spirituales, tum carnales honore debito non prosequeris: contradicit lex tibi aduersaria. An legem non audisti: *Honora patrem tuum? festa Dei & Ecclesiæ* prauitator tuisque insudans negotijs non obferuas: an quietus mar. es & pacatus: numquid

VII.

Quis sit
aduersa-
rius cum
quo debet
consentire.
1. Pet. 5. 8.
Apo. 12. 9

In cap. 5.
Mat. 1. quæ
quæst. 62.
Et ser. 1.
de verb.
D. Hieron.
l. 11. de fr.
D. Hieron.
in m. c. 20
Et quæst.
nou. 7.
D. Athan.

Rô. 1. 1.
D. Aug.
To. 10.

Deo. 1. 1.
D. Aug.
To. 10.

qui acclamat tibi lex inimica: *Memento ut dixi Sabbati sanctifices.*

32 Hic tuus est aduersarius, & hoc nomine a D. Rom. 7. 23 Paul. inferibitur. *Vides aliam legem in membris meis repugnantem legi mentali.* Illa est spiritualis ego carnalis. *Lex quidem spiritualis est, ego autem carnalis sum.* Vallis nota est repugnantia, & contrarietas illa carnis ac spiritus de qua sic idem Apost. *Spiritus concupiscit aduersus carnem, & caro sibi inuicem aduersantur,* hic est aduersarius

Gal. 5. 17. *Lex diuina: O quam bonus aduersarius (exclamat D. August.) quam vilis aduersarius: Non serm. 1. de quarit nostram voluntatem, sed uoluntatem. Cum uerb. Dom. hoc socio itineris huius uite ad iudicem proficisceris. Quid esse cogitas uivere? Proficisci donec, coram diuino appareas iudicio. Hoc agendum tibi est hoc in itinere, cum illo consentire & conuenire eo modo quatenus nihil habeat tibi opponendum, iam autem uocauimus in iudicium legitimum ac ueridicam de uita ab eius polle facare ratificationem. Ingrede te, o Christiane iudicium, & uita tue inquit serutinium. Quis ex uobis arguet me de peccato.*

VI. Et Dei mandata tibi sunt aduersarij

Quem interrogabo? A quo seiscitabor? Sufficient ne me amplius interrogem uel voluptatem meam, uel intellectum meum, uel meam opinionem? Nequaquam. Te ipsum coram iudice tuo sisse conscientia tua, uel lege diuina. Eia igitur Dei precepta, quod ex uobis arguet me de peccato? Prodeant in ordine ad Deum haec mandata & ab ipsis inquit si quid in te habeant reprehendendum: si tanto te studio sedulum inueniant in diligendo Deum, in eius beneficia recognoscendo, in debitis illi pro ipsius gratias referendo, si aliquod in te arguere possit iuramentum indebitum, uel inanem diuini nominis usurpationem, uel iuramentum Dei, blasphemiam, & gratiarum eius uoluptationem, impietatum eius reiectionem, uel in obseruandis festis culpam negligentiam. Deinde eadem interroga precepta in ordine ad proximum, an contempere in te possint inobedientiam erga patres carnales, uel spirituales, an contempere de odio uel ira contra proximum, an confundere de alicuius profanitate, accusare de iniuria contra proximum, &c. Hoc instituas examen coram his omnibus aduersarijs.

Insuper ex his intelliges ait D. August. quod licet uideantur uerba Euangelistarum diuersa, sunt tamen eadem. D. Matth. ait: *Esto conscientiam aduersario tuo.* Et D. Luc. *Da operam liberari ab illo.* Quia ab illo non potes te expedire aduersario nisi illi consentias, neque ipsum illi subijcias. *Ambo Euangelista similiter hoc explican-*

D. Avg. Ro. 20.

nerunt. *Vnus dixit. Da operam in uia liberari ab illo: Alter dixit. Consenti illi non enim poteris liberari ab illo, nisi ei consentieris.* Et quando cito dum es in uia, inuicem dum uiuis, cito ne differtas in mane nec in eam horam, qua tibi, cum hoc aduersario coram iudice est comparandum, quae mortis est hora. Si namque in illam horam distuleris, actum est de te, uix tibi. Etenim aduersarius hic tibi fauentem habet iustitiam, cuius tunc temporis egre poteris per omnia satisfacere. Si cur alibi diximus.

O quam uile foret hoc exercitium (teste D. Chryl.) si cunctis uite tue diebus, quos tibi singulis securos arbitaris, tribunal hoc ascenderes, hoc diebus examen institueres, praesidente huic iudicio uel hoc est Iur. Rego ipso intellectu, qui ab omnibus tuis sensibus & potentijs strictam exigit rationem, ab facientibus oculis, ore, manibus, pedibus, memoria, uel uoluntate passibus, exercitijs, negotijs, actionibus distulit. hoc erat quod iudicium & adeo proficium Davidis exercitium. *Et multatus sum nocte cum corde meo. Exercebam in scopis spiritum meum.* Ad noctis tenebras meditationi uocabam, & intus in corde meo praxiorum ascendebam inuestigans totius diei gestus meos, & per penitentiam scopas quosquid malefactum inueni, diligenter ei errabam & probenactis gratias Deo referebam ineffabiles.

Quatinam diuina placeat maiestati, uel sanctissimam & notissimam imitaretur multarem Ruth. Ruth. ex cu u semine Christus descendit ciuitate. que mater inuoluta: de qua nobis sacra littere referunt quod toto die spicas in agro colligeret, quas in manipulos redigens denumque referens circa uentris tenebras stabello excutiebat. d. uideamus quid mihi ex hodie meo labore te tibi proueniat. Omnia iam excussi: quid mihi ex hoc labore meo conuulsi? Quid tunc, & quid palea. Singulis diebus occidente sole, uel ad terminum hebdomadae, uel saltem ad finem cuiusque mensis inquirere diligenter, & sedulo examina, quid spicas colligendo, conquiescit, quae bona quos honores, quas in republica praetegit hae stabello excutit, uide, quid tibi tritici ad aeternitatis alimentum super sit, uel quid paleae ad ignis inferni incendio combutendum, uel in purgatorio purificandum, si primo tibi prouidus non conuulseris.

Quam elegans haec est illa Spiritus S. sententia ante iudicium para sustinam tibi. Nonnulli hanc de praeventione interpretantur, qua prudentes sibi prospiciunt rationem reddituri: primo namque

Hom. 83, §. 24. IX. Ho. 49. ad Ho. 76. 7.

X. Ruth. 2. 17

Eccle. 18.

namque se apprimè præparant, vt eam propo-
nant exactissimam. Commentata est tibi à Rege
quædam administratio vel minus Reipublica:
reddenda tibi ratio est cum solutione & ea re-
solutione quam nisi exactam reddiderit, pericu-
lum incurras capitis manifestum: quis mihi vi-
rum dederit, qui antequam accedat, non se re-
colligat statum suum consideret, & omnes par-
tes ferio ac sigillatim examinet? Verum loquitur
Salomon de iudicio Dei: Creant te, Deus suum
economum, corpus tibi tradidit, animam, intel-
lectum, sensus facultates, filios, familiam, digni-
tatem, statum. De his omnibus reddenda tibi
est ratio vsque ad vnicum verbum otiosum. An
verò aquum non est vt antequam in illas inci-
das angustias, modo cum tibi bene compos es,
& sanitatis integritate, nec non dare potes singu-
rum rationem eorumque defectus agnoscere,
illa perpendas & ritè disponas?

33 Extollit sapiens Salomon quatuor animalcu-
la quæ cæteris sunt abiectiora & viliora, & nihilo-
minus, inquit ille, sunt sapientiora sapientibus:
XII. Quatuor sunt minima terre & ipsa sunt sapien-
tiora sapientibus. Quodnam est primum? Formica
Formicæ sapientia sequela. *Formicæ sapiens, qui præparat in messe cibum sibi.*
30. Quam iucundum est spectaculum videre in Au-
gusto vel aestate formicas quàm sedulo sibi
grana colligant in anni alimentum? in
quo consistit illa prudentia? non solum in hoc,
quæ quidem magna est, quòd tempore abun-
dantiæ congregent in tempus sterilitatis, ne &
ipse hoc patiantur, quod Egyptij, qui messis
tempore copiosissimæ sedes nihil sibi congrega-
uerant, sed fame postmodum laborauerunt
extrema ob tritici inopiam? sed in eo quòd for-
micæ naturali ducta ratione suam agnoscent
infirmam? Qua de causa dicuntur *Populus*
infirmus. Non enim similes sunt passeribus, qui
quolibet per aëra feruntur volatiles, nec similes
feris agilibus, quibus si in regione hac ali-
mentum defuerit ad aliam transeunt: sed quòd
viribus adeo sunt imbecilles, vt ad vnum aquæ
confluxum demergantur, & vento fortiori, imo
etiam tenuiori quaquaversum agententur, & si in
aestate tempore opportuno nihil congregent, fir-
ruente hyeme aquæ inundabunt, ingruent ven-
ti, nives, pruinae, ita vt suis se non possint adiu-
uare pediculis, & miseræ necesse esse, vt inter-
eant. Hæc est illa præclara sapientia, vt in ea
cæteris sapientioribus palmam eripiant. Quot
vt sapientes reputauimus, qui hoc non agunt
nec formicæ imitantur? In hoc vult sapiens, vt
formicarum prouidam imiteris prudentiam:
Hisro. Bapt. de Lanuza Tom. III.

*Vale piger ad formicam, parat in aestate cibum sibi,
& congregat in messe quod comedat.*

XIII. Assiduas habuit Diu. Augustinus cum Mani-
cheis hæreticis contentiones & hoc inter alia, Quo-
modo illi obiecerant, quòd mirum ipse consulebat do prou-
tâ vero Deo non posse procedere: hic etenim au-
dendum mundum veniens hoc nobis potius consilium sit in cra-
dedit, ne solliciti simus in crastinum: Nolite cogi-
tare de crastino. Per quòd in nobis damnatur
formicæ sollicitudo. Sollicita est & anxia (di-
cebant illi) formica, quæ alteram non habet,
quam speret, vitam nisi hanc præfitem. Nos
autem, qui spe vite alimur æternæ, hanc de tem-
poralibus non decet habere sollicitudinem. Res-
pondet D. Augustinus. Qui hoc sibi obiecerat,
quòd nec Salomon nos ad formicam remittens
vt ex illa magistra prudentiam disceremus,
hoc principaliter intendit, vt illam haberemus
in prouidendo: quatenus certioram reddemus
vitam hanc temporalem, & miserabilem, sed
hoc præterdit, vt illam habeamus, vt æternam
nobis vitam confirmaremus, illudque pro ea
ageremus, quòd formica ad vitam huius tempo-
ralis agit conseruationem: eius prudentiam
quænamque imitatus sapientiam. Heu amici peribunt.
mei, quàm modicæ sunt vires vestre, quàm
estis elumbi, de quit us tenus quàm de formi-
cis licet enuntiare: *Populus infirmus*. Cavete vo-
bis ne irruente infirmitatis hyeme mortisque
tempore hæc cuncta deficiant ne actuans fe-
bris caput perturbet, ne cholera non tolerans
vos premat angustijs, paralytis sensuum impe-
diat officia, vel lethargiæ morbus otium au-
ferat usum rationis, dolor obfuscet intellectum,
& agnitudinis molestia lecto te detineat immo-
bilem.

Hæc igitur studere modo colligere quæ vobis
tunc erunt necessaria ita nunc, dum valetudine
gaudetis prospera, frequentanda sunt eunia,
illuminae pœnitentiæ: ita nunc dum tibi aper-
tus est intellectus, & excitatus tuæ dis-
turbent actiones, num fortitan aliquem oppres-
sisti in bonis vel in honore: modo dum perspicis
& paulatim potes animæ tuæ vacare rationi-
bus, hoc agito & huic adlabora: *Quidumque*
Eccl. 9. 10. *facere potest manus tua, instanter aperare: quia nec*
opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt
apud inferos, quo tu properas? Sic te monet in-
quit spiritus sanctus Quis & ventura motus
D. Grego. (sic D. Gregorius) *tempus ignoramus, & post h. m. 3.*
mortem operari non possumus, superest vt ante in Euang.
mortem tempora indulta rapiamus. Sic enim sic
mori ipsa cum venerit, vincetur, si priusquam ve-
nerit.

niam. *Semper timeatur.* Eia ago, qui festinus in tuam properas perditionem, si le gradum, uas tecum reuolue rationes: caue ne si differas ad mortis ultimam, non sit in eo tibi caput, tibi discursus, ut iudicium. Ex his collige, quod ante diximus, me non parum admirari, dum, quosdam video viros sapientiam praestantissimos, alijs optime consulentes, qui tamen testamenta sua non condunt, rebusque suis non prospiciunt, donec opprimat eos infirmitas, donec actum de vita dicant Physiici, donec Cotestariis vltimam adesse significet horam, donec nulla posthac salutis spes effulgeat. donec mortus ad singula vires sumens momenta, te iudice, plura non prominat vitæ tempora, donec hora vltima mortis imminet? ô deplorandam amentiam!

XV. Sapientes inordinata saepe condunt testamenta.

tunc etenim nec infirmus nouit quid dicat, nec ad id quod ordinat attendit, nam confanguineorum praesentia, aut persona venerabiles eum sic liberum non patiuntur prout conuenit: Vnde de quorundam sic adenitatur. testamentis, quæ in hora illa extrema legimus esse consignata. Domine mi, quis credat fieri posse, ut talis sic de negotijs suis ordinauerit? Domine, non erat sibi praesens. Domine, circumdabat eum talis & talis persona, quæ ad hoc & illud eum coegit cõsorbendum. Mi charissime, tempestiue præueni peragere ad quod bene disponendum requiritur tanta prudentia, Christum Dominum imitare.

§. 10. Instituit Christus Rempublicam, ut sint sancti, & talem se ipse representat ut eiusdem caput.

34

Liam subjungamus huius verificationis innocentie & mundicie Christi rationem, sit autem hæc uti vobis persuadeat, quales nos esse debeamus qui seruos etus nos esse gloriamur, & in eius vivimus Ecclesia, cui ipse ut caput praesidet. Venit ipse Rempublicam fundaturus Christianam. Quales autem esse debent huius incolæ? Respondet D. Petrus sancti & vitæ innocentiam commendabiles, capiti nostro similes dicenti nobis, *Sancti eritis: quoniam ego sanctus sum, Dominus Deus vester.* Quocirca hoc vitum inter alia quæ studiosius voluit, ut de ipso sentiremus, hoc fuit, quod sanctus esset innocens & immaculatus. Talem se spectaculum præbuit. Naxæ Prophetæ in illa visione in qua se manifestauit factus homo sedens in throno suæ humanitatis, quem circumcingebant Seraphim, de il-

1. Pet. 1. 16

Luca. 11. 44.

I. Christus vult per omnia sanctus proclamari.

lo proclamantes canentisque Sanctus, Sanctus, Ista 43. Sanctus, Publicare poterant & congruo quidem eius omnipotentiam, æternitatem, sapientiam, gloriam: sed illud vult clarius demonstrari, cogitaci, & publicari, quando apparet in mundo, nempe quod sanctus sit ad est purus nulla subingine inuolutus imperfectionis, & nec semel quidem sanctus sed ter: ut enim expendit Dominus Chryl. m. explicans illud Pauli Cum autem subiecta fuerint illi omnia. In sacris litteris numerus terrarum significat vniuersitatem. Sanctus in cogitationibus suis, Sanctus in verbis suis, sanctus in operibus suis. Id quod cecinit David: *Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis.* Notandum illud in omnibus. Quod in omnibus & per omnia in omnibus operibus suis in omnibus verbis suis, in omnibus cogitationibus suis, in omnibus sanctus est.

Hoc principale fuit intentum, ad quod Dominus auentum suum præordinauit, ut nimirum cogitationes, molimina, & Satanae dissolueret astutias. In hoc apparuit filius Dei, ut dissolueret opera diaboli. Testatur Dominus Iohannes, quid intendebat diabolus? Omnes detrudere in infernum, & ut nullus sedem occuparet vllam caelestem ex qua ipse eiusque assecta: eieci perierunt. Iter autem ad hoc peccata sunt. Quo credis te tendere, qui sic impudicus prohibe digne tua ad tales festinas ædes, & tu qui inuis contractibus velut assis ad pecunias acceleras, aut celetior? Tu verò voluptatum tuarum se-

ciator acerrimus, nisi ad infernum: Ad infernum quo tu properas: sic talibus minatur Spiritus sanctus: Quorum finis infernus: sic Dominus 18. Paulus. Eo fine contendit Satan omnes homines

immundos reddere peccatores, Deoque detestabiles. Ut autem hoc assequeretur, hac praxanalui inuentione, de qua heri diximus, ut scilicet homines tanquam Deos venerarentur illos quos proponit mundus agnouit ut nequissimos, impietissimos, peruersissimos, & venundatos ut facerent uel malum.

Diuinissime discit Dominus Augustinus de Genilium idolis numeratque multitudinem eorum infaniam, quæ mystas numero superabani. Marcum Varonem à diligentia laudat quem bis hoc nomine honorat Acutissimus, Conarum est hic vir doctissimus, teste D. Augustino non leue populo Romano (ut ipse affirmabat) præstare beneficium conscribere scilicet singulorum Deorum factus, & quid sibi quisque duceret honori & gloria, nec non quæ sibi sacrificia præ cæteris placerent, conscripsit igitur historiæ

Hom. 16. Tom. 4.

1. Cor. 15.

Pf. 144. 19.

1. Ion. 4. 8.

II. Diaboli intentum est homines perdere.

Ecclef. 10. Philp. 3.

III. Ad hoc illi Deos

res uel malum.

Lib. 4. de ciuit. c. 8.

v. 5. 4. c. 23.